

Az adatfelvétel célja, módszerei

1999 februárjában-márciusában az Expanzió Humán Tanácsadó A Tan Kapuja Buddhista Főiskola megbízásából közvélemény-kutatást végzett a Főiskola egykori és jelenlegi hallgatóinak, valamint oktatóinak körében. A felmérés jelentős része az oktatás minőségével foglalkozott, így jelen összefoglalónk csak az általánosabb érdeklődésre számot tartóbb eredményeket mutatja be.

A válaszadó hallgatók jellemzői

A főiskola első évfolyamos hallgatói közül 40 fő, a felsőbb (2.-4.) évfolya-

kérdőívre 13 fő, míg a diplomát nem szerzett, a tanulmányait félbehagyó hallgatók közül 19 fő válaszolt kérdőívünkre. (Ez a csoport, mint látható, csak a végzett hallgatók egy részét foglalja magában, ezért a kapott eredmények ebben az esetben csak a tendenciák leírására alkalmasak.)

Mind az első, mind a többi évfolyamon tanuló válaszadó hallgatók számára nagy, vagy nagyon nagy, illetve közepes anyagi terheket jelent a főiskolai tanulmányok folytatása, a kimaradó és végzett hallgatók többsége számára pedig közepes megterhelést jelentett a hallgatói státus.

Az anyagi nehézségek enyhítésére a

Miklós Györgyi-
Bácskay András

Oktatói és hallgatói vélemények a Tan Kapuja Buddhista Főiskoláról

135
K É K

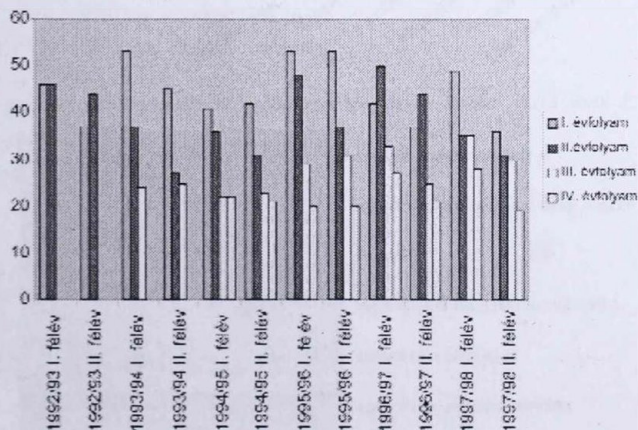
mos hallgatók közül – évfolyamonként egyenletes megoszlásban – 64 fő töltötte ki a kérdőívet.

A főiskolán diplomát szerzett egykori hallgatók közül a postán kiküldött

hallgatók egy része főállású, mellékállású, illetve alkalmi munkát vállal, és minél magasabb fokozatú évfolyamon tanul egy hallgató, annál gyakoribb a munkavállalás.

A főiskola hallgatói létszámának alakulása*

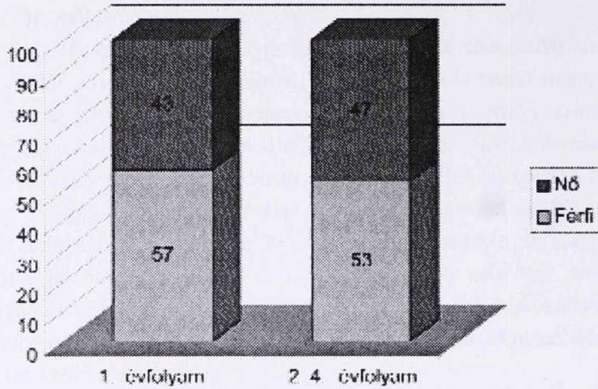
1. ábra. A Tan Kapuja Buddhista Főiskola hallgatóinak száma évenként**

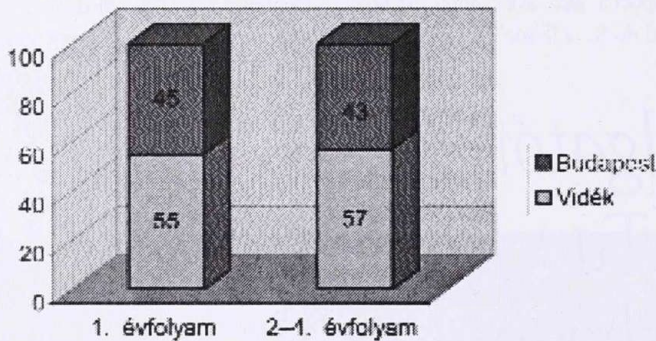
* A táblázatot kiegészítő további adatok: 1998/99. I. félév: I. évf. 49 fő, II. évf. 34 fő, III. évf. 28 fő, IV. évf. 30 fő; 1998/99. II. félév: I. évf. 42 fő, II. évf. 26 fő, III. évf. 29 fő, IV. évf. 33 fő; 1999/2000. I. félév: I. évf. 48 fő, II. évf. 40 fő, III. évf. 22 fő, IV. évf. 29 fő; 1999/2000. II. félév: I. évf. 54 fő, II. évf. 43 fő, III. évf. 23 fő, IV. évf. 28 fő.

** Kárpáty Ágnes: Buddhizmus Magyarországon avagy egy posztsekundér szubkultúra múltja és jelene (diploma szakdolgozat) Pécs, 2000.

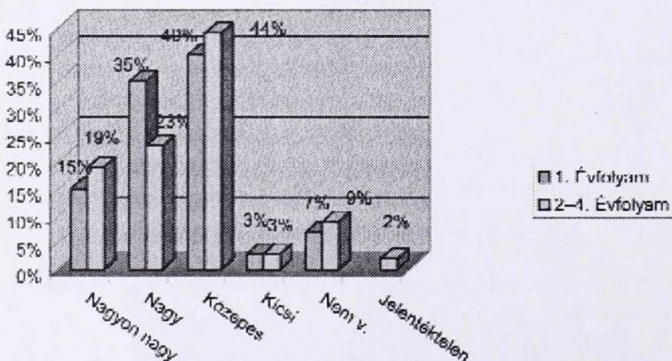
2. ábra. A jelenlegi hallgatók nemek szerinti megoszlása

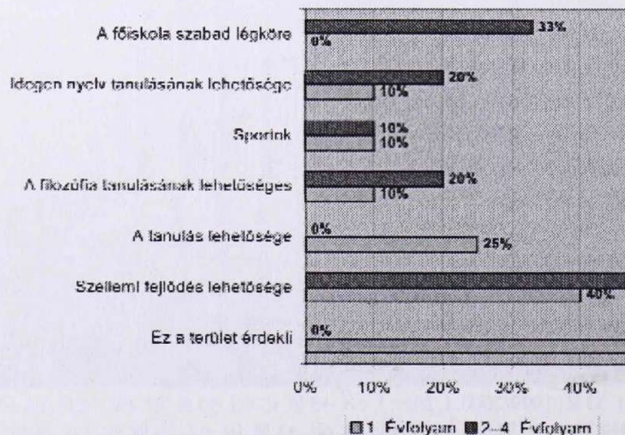
3. ábra. A jelenlegi hallgatók lakóhely szerinti megoszlása

4. ábra. Mekkora anyagi terhet jelent a főiskolai tanulmányok folytatása?

5. ábra. Első-, másod- és negyedéves hallgatók választási szempontjai

Hallgatói és oktatói vélemények

Az intézményválasztás szempontjai

Az alábbi ábrák arról tájékoztatnak bennünket, hogy milyen indokokat soroltak fel a jelenlegi hallgatók a Főiskola választásával kapcsolatban.

Arra a kérdésünkre, hogy inkább a vallás, vagy inkább a diplomaszerezés lehetősége játszott szerepet a főiskola kiválasztásakor, a hallgatók nagyobb része – minden csoportban – a vallás iránti érdeklődést tartotta meghatározóbbnak.

A válaszadó oktatók jellemzői

A főiskola 23 oktatójával készült interjú. A válaszadó oktatók döntő többsége (19 fő) főállású, négyen óraadók, egy fő pedig Széchenyi ösztöndíjas. Legtöbbjük kb. öt éve tanít a főiskolán.

Az egyik legnagyobb oktatói véleménycsoport a keleti kultúra és az egzotikum iránti megnövekedett érdeklődést emelte ki. Az oktatók egy másik csoportja a főiskola választását az egyes szakok vonzerejével indokolta (keleti nyelvek oktatása).

A hallgatók elkötelezettsége a buddhista tanítói pálya iránt

Az oktatók kb. egyharmada szerint a hallgatók 5 és 50%-a érdeklődik a buddhista tanítói pálya iránt, azonban az összes százalékos adatot figyelembe véve a 10% alatti arány tekinthető mérvadónak válaszaikban. (Ez az arány hasonló a hallgatók által megadott válaszok arányaival.) Néhányan arra is felhívták a figyelmet, hogy a buddhista tanítói pálya általában nem jelent célt a hallgatók számára, és találkoztunk olyan véleménnyel is, mely szerint kevesebben válnak buddhista tanítóvá, mint ahányan azzá szeretnének válni. Ennek okaként legtöbbször általában a buddhista tanítói pálya kialakulatlanságát, társadalmi elfogadatlanságát emelték ki.

A hallgatókat a jövőbeni terveikről is kérdeztük. A válaszadók egy része nyelvtanítást, illetve fordítást, tolmácsolást, másik része jogaoktatást kíván vállalni a főiskola befejezése után. Néhányan a továbbtanulást, illetve a kutatási és karitatív területeket választották, de voltak olyanok is, akik már most úgy gondolják, hogy más területen fognak munkát vállalni.

Az oktatók több mint fele százalékos becslésre vállalkozott (5–30% között) abban a kérdésben, hogy a diploma-szerzés után általában mennyien maradnak a pályán, míg a válaszadók harmada az egyes szakokra vonatkozóan becsülte meg a pályán maradók arányát. (A kapott válaszok szerint a különböző harcművészeti szakirányok, illetve a keleti nyelvek hallgatói maradnak leginkább a szakmában, vagy oktatóként, vagy tanulmányaik más felsőoktatási intézményben, pl. ELTE történeti folytatásával.)

A végzett és kimaradt hallgatók közül hét fő nyelviskolában tanít, ketten mérnökként dolgoznak, egy-egy válaszadó jelenleg is egyetemre jár. Van, aki alkalmi munkából él és olyan is akad, aki saját vállalkozást indított.

A diploma értéke

A hallgatóktól megkérdeztük, hogy véleményük szerint milyen mértékben hasznosítható a főiskolán szerzett diploma az elhelyezkedéskor. Válaszaikról a következő ábra/táblázat tájékoztat.

Amint az adatok mutatják, az első évek között igen nagy bizonytalan-

ság tapasztalható a kérdés megítélésében, de a felsőbb évfolyamra járó hallgatók egyharmada sem tudott a kérdésben véleményt nyilvánítani. Ami a diploma hasznosulás konkrét területét illeti, a nyelvtudást, személyiségük gazdagítását és a mentális egyensúly megteremtését emelték ki a hallgatók.

Összegzés

A hallgatók a főiskolára való jelentkezésében elsősorban a keleti kultúrák, a filozófia, a vallás iránti érdeklődés, illetve az idegen nyelvek és a harcművészetek, sportok iránti vonzódás játszott szerepet. A megkérdezett hallgatók kedvezően nyilatkoztak a főiskola nyitott légköréről, a jó emberi kapcsolatokról, az oktatókról, a képzés minőségéről, kedvezőtlenebb volt viszont a véleményük az infrastruktúráról, a tárgyi feltételekről, a jegyzetekről és a szervezetlenségről. Az oktatók egy része elismerte, hogy egyes tárgyak túlságosan megterhelőek, és a tananyag mennyisége is néha túlságosan sok. Néhány oktató azonban arra is hivatkozott, hogy a hallgatók motiváltságával is gondok vannak.

Noha az oktatók úgy vélik, hogy a hallgatók buddhista tanítói pálya iránti elkötelezettsége csekélynek mondható, nem feltétlenül a hallgatókat hibáztatják ebben a kérdésben, hanem az azzal kapcsolatos kialakulatlan helyzetet.

A hallgatók közül – jövőbeli tervek kapcsán – többen kifejtették, hogy a

diploma – különösen anyagi tekintetben – nem nagyon használható az életben. Ennek ellenére a megkérdezett jelenlegi hallgatók közül sokan szeretnének a főiskolán tanultakkal (pl. harcművészetek, joga, nyelvek oktatása, fordítás) foglalkozni, vagy tanulmányaikat ilyen irányban folytatni. Általánosnak tekinthető az a vélemény, hogy a főiskolán tanultakat a hallgatók a mindennapi életük során is jól tudják hasznosítani.

1. táblázat. A diploma értéke az elhelyezkedést (százalékban)

	Elsőévesek	2–4. évek
Csekély mértékben segíti	20	44
Közepes mértékben segíti	12	3
Jelenleg sehogyan sem segíti	13	16
Nem tudja megítélni	55	37

- 101 zen történet. Farkas Lőrinc Imre Kiadó, 1994.
A buddhizmus alaptanításai. A Tan Kapuja Buddhista Főiskola jegyzete. 1994.
A Köztes Lét Könyvei (Tibeti halottaskönyv). Budapest: Európa, 1986.
A tudatosság útjáról szóló tanítóbeszéd (Szatipatthána). A Tan Kapuja Buddhista Főiskola, 1993.
A Vallomás Szavai (Pátimókkha). A Tan Kapuja Buddhista főiskola, 1994.
ÁCSÁN SZUMÉGHŐ. Csittavivéka – A csöndes tudat tanítása. Buddhapada Alapítvány, 2000.
ASVAGÓSA: Buddhacsarita – Buddha élete. Terebess, 1999.
B. LE CALLOCH: Kőrösi Csoma Sándorral Nagyenyedtől a Himalájáig. Bethlen Gábor, 1996.
BAKTAY ERVIN: Kőrösi Csoma Sándor. Budapest: Gondolat, 1962.
BARRAUX, R.: A dalai lámák története. Ferenczy, 1995.
BAZARON, ELBERT: Tibeti medicina. Noran könyvkiadó, 1998.
BHIKKHU BODHI: A létesülés gyökere (Múlaparijája sutta). Orient Press, 1996.
BHIKKHU BODHI: A Nemes Nyolcstréű Ösvény. Orient Press, 1993.
BRAHMAJALA SUTTA: A nézetek mindent felölelő hálója. Orient Press, 1995.

Bibliográfia

(Buddhizmus)

- Buddha élete és tanítása.** Budapest: Pátria, 1989.
Buddha tudat – Zen buddhista írások. Farkas Lőrinc Imre kiadó, 1999.
Buddhista logika – Történelem és kultúra. 12. Füzet. Orientalisztikai Munkaközösség – Balassi Kiadó, 1995.
BUTÖN RINCSEDRUB: Buddha élete. Balassi -Orientalisztikai Munkaközösség, 1999.
COOMARASWAMY, A.K.: Hinduizmus és buddhizmus. Budapest: Európa, 1989.
CSÖGYAM TRUNGPA: A szabadság mítosza. Farkas Lőrinc Imre Kiadó. 1998.
CSÖGYAM TRUNGPA: A szellemi materializmus meghaladása. Farkas Lőrinc Imre Kiadó. 1998.
CSÖGYAM TRUNGPA: Az illúzió játéka. Farkas Lőrinc Imre Kiadó, 1999.
CSÖGYAM TRUNGPA: Sambhala – A szent harcos ösvénye. Édesvíz, 1997.
DESHIMARU, T.: Az Út gyakorlása. Farkas Lőrinc Imre Kiadó, 1995.
DESHIMARU, T.: Zen és harcművészetek. Farkas Lőrinc Imre Kiadó, 1994.
Dhammapada – A Tan ösvénye. Terebess, 1999.
Dhammapada – Az erény útja. Farkas Lőrinc Imre Kiadó, 1995.
ELIADE, M.: Vallási hiedelmek és eszmék története I-III. Bp. Osiris-Századvég, 1994.
ENIMOYA-LASALLE, H.: Zen – Út a megvilágosodáshoz. Medio, 1995.
FROMM, E. – SUZUKI, T.D.: Zen-buddhizmus és pszichoanalízis. Budapest: Helikon, 1989.
GLENN H. MULIN (szerk.): Szertartás a halottakért. Farkas Lőrinc Imre Kiadó, 1998.